

РАДЯНСЬКІ УДАРНИКИ ПРО ПОЛОЖЕННЯ В КАПІТАЛІСТИЧНИХ

Що бачили радянські ударники в Гамбургу.

Недавно тому 450 найкращих радянських ударників на пароплаві "Україна" виїхали з Ленінграду в подорож доквіда Європи. Вони відвідали багато великих європейських портів, великих міст і зараз, повернувшись до Ленінграда, оповідають і на мовних зборах і в пресі свої враження. Одно з них ми ніше докладаємо передрукованому з харківського "Комуніста".

Ми, група ударників великих підприємств України, відвідали ряд капіталістичних країн, хочемо через ЦО компартії України — "Комуніст" поділитися з робітниками нашої радянської країни тим, що ми бачили в країнах, де панує капіталізм. Ми хочемо через "Комуніста" розповісти радянським робітникам про життя та боротьбу, що її проводять у винятково важких умовах наші брати по-класі на Заході.

Ми недовго були в Гамбурзі та в Лондоні. Проте, ми встигли за цей короткий час бачити багато. Ми бачили, як нечувано жорстоко капіталісти та їхні соціаль-фашистська підпора розправляється з голодними масами.

Ізучи до країн капіталізму, ми добре знаємо, що на протилежність величезному зростанню господарства радянської країни, зростанню соціалізму, — вони, країни капіталізму переживають чорні дні. Величезна криза, яка охопила капіталістичний світ, сколихнула його до самих основ. Нечуване лихо завалилось на пролетарів країн капіталізму. Небачене навіть в умовах капіталізму безробіття, зменшення заробітної плати, різке зниження життєвого рівня робітників, — все це робітничі класи має в наслідок зливання капіталізму. Зрозуміло, це не могло не спричинитися до загострення класової боротьби, до зростання беззасторожності робітничого класу, до консолідації пролетарських сил за провідом комуністичної партії. Усе це ми знаємо з наших радянських газет. Ми знаємо, що буржуазія й соціаль-фашисти всіх сил докладають, щоб перенести всю вагу кризи на робітничий клас. Коштом робітництва, — вони хочуть розв'язати ті суперечності, які неминуче ведуть капіталізм до загибелі. Ми добре знаємо, що гріють під капіталізм страшенно розпечений, що капіталізм на вулькані. Але те, що ми бачи-

ли, яксравно та ніочно, численними фактами потверджує все, що пишуть наші радянські газети та що говорять постанови Комінтерну про капіталістичну кризу, про життя та боротьбу робітничого класу.

Коли ми в'їхали в Гамбург, перед ударниками розгорнулася величезна картина. Найкращий в світі порт став кладовищем чудового технічного портівого устаткування, став кладовищем першокласних океанських пароплавів. Не можна сказати, що порт зовсім не працює. Де-не-де навантажують та розвантажують пароплави. В окремих ділянках порту чути шум гігантських зводів. Тут таки недалеко від стовпів теплоходу "Україна" навантажують та розвантажують кілька радянських пароплавів. Але все це не може скрасити загальної картини спустіння та мертвечини, яка панує в порті. Все, що тепер навантажують в Гамбурзі, без усякого зусиль може навантажуватися в звичайнісіньким радянським порті з середнім устаткуванням. Справді, 1926 р. в Гамбургському порті навантажувалося пересічно на добу 200 пароплавів, а тепер лише 25, максимум — 40. Відповідно до цього, замість 80,000 робітників, які перше працювали в порту, тепер працює лише 15,000. Через це контраст між величезними м о ж л и в о с т я м и Гамбургського порту, між його винятковою технічною насиченістю і фактичним використанням цих технічних засобів, відразу привернув нашу увагу, скоро ми в'їхали до Гамбургського порту. Коли ми пізніше спеціально обізналися з станом Гамбургського порту й докладніше оглядали окремі ділянки, наше початкове враження потвердило численні факти.

Але Гамбургський порт не тільки годі Гамбург. Він дзеркало економічного стану цілої Німеччини. Поглиблення економічної кризи неминуче призводить до загострення класової боротьби, до революціонізації робітництва. Ми виходили окремими групами цілий Гамбург та Ельтон. Ми відвідали численні райони, в яких живуть робітники в умовах неймовірних злиднів та голоду. Вузькі вулиці, якіми, одночасно, не можуть пройти два чоловіки, виснажені облич-

Спішіть з допомогою страйкуючим майнерам в Естеван

ПОТРІБНО ПОЖИВИ, ОДЯГУ І ГРОШЕЙ — ПОТРІБНО НЕГАЙНО, БО НУЖДА КОЛО МАЙНЕРІВ СТРАШНА.

Цими днями отримано від страйкуючих майнерів з Естевану телеграму, в якій вони просять допомоги в грошах, одязі, поживі, взутті. Положення в Бінфейт і Естеван серед страйкуючих майнерів і їхніх родин страшенно. Після довголітньої праці на визискувачів, вони не тільки не зберегли нічого, але в хаті нема куска хліба, ні одяжки, крім того ще позадовжувалися тим визискувачам, в яких і на яких довгі роки працювали.

З приходом холоду та дощів, що почали там падати останніми часами, люди не мають в чому вийти на двір, діти ходять босі й голодні.

Майнері Естевану й Бінфейту майже ніколи не отримували своєї заробітної платні готівкою. Вони отримували свій заробіток річчями — поживою й одягом з компанійних склепів, але й то після того, як їм відраховано рент за мешкання в компанійному шеку, на доктора, за туди і т. ін. Коли все це відраховують та ще за взятю в склеп поживу, то не тільки не вистарчає майнерового заробітку, але майнер остає ще винний компанії.

Ціни на все в компанійному склепі дорогі. Рент за помешкання високий. Але майнер мусить купувати в компанійному склепі, мусить мешкати в компанійному шеку, бо інакше його компанія нажене з роботи.

Коли майнері вийшли на страйк, їм негайно відмовлено кредиту в компанійних склепах. В приватних склепах їм кредиту не дадуть, бо вони ж у них не купували.

Майнері працювали не тільки за нуждену платню, але їх обманували в різні способи й при роботі й при купуванні в компанійних склепах. Майнері не мали свого "чек-веймана", як це є в інших організованих копальнях, але мусіли брати те, що їм відраховували компанійний нагачан. Наслідок був такий, що майнер мусів видобути найменше дві тони вугілля, щоб дістати платню за одну тону.

Земля довкола компанійна. Коли майнері хотіли збудувати собі салю, то вони мусіли вренувати в компанії землі. Зробили "ліс" на чотири роки. Зараз речиччє закінчився й компанія на далі землі не рентує. Робітники мусять втратити салю, яка коштувала їм \$5,000.

Товариші робітники й фермері! Допомога страйкуючим майнерам потрібна негайно! До цього часу була просто недоцінка того страшного положення в Бінфейт і Естеван між робітниками Канади. Ї треба негайно виправити й дати допомогу страйкуючим майнерам і їхнім голодуючим родинам.

Посилайте гроші, поживу, одяг, взуття і для дорослих і для дітей! Посилайте негайно впрот до Естеван, на адресу:

CANADIAN LABOR DEFENSE LEAGUE — BOX 837 — ESTEVAN, SASK.

У Вінніпегу телефонуйте 54 746, а у своїх місцевостях порозумійтеся з комітетами КРОЛ, чи інших організацій і найкраще все зібране чи пожертвоване пересилати через них.

чи робітників, худі, туберкульозні діти, — це звичайна картина для цих районів, де тупіють гамбургські пролетарі. Гнітюче враження справляє надзвичайно поширена тут респитуція. Буквально в усіх робітничих кварталах, — сотні нещасних жінок, що втратили буд-яку змогу й надію працювати заробити собі хліб, змушені продавати себе на гамбургських вулицях. Сотні й тисячі жebraків на вулицях, величезні яри безробітних коло біржі праці, — все це характеризує сучасну Німеччину.

Незадоволення німецьких робітників, що дедалі зростає, виявляється в тім відсічі, що її німецький пролетаріат за провідом компартії дає соціаль-фашистському поліційному апаратові. Ми бачили як жорстоко німецькі поліція, соціаль-фашисти намагаються подолати будь-який вияв незадоволення мас, як жорстоко, кровавими биттями буржуазія та їхні сторожові пси, — соціаль-фашисти намагаються стримати німецьких пролетарів від активних

революційних виступів. Ми були в Гамбурзі лише 4 дні. І ці 4 дні дали нашим ударникам стільки живих фактів про те, що таке буржуазна демократія для робітників, що далі йти вже нікуди. Не було дня, що минув би без катування робітників, без кровавих жертв. Шоправда, робітничество Гамбургу, вірне своїм славним бойовим традиціям, організувало відсіч поліційним та соціаль-фашистським бандам. Ця відсіч іноді вельми давала ознаки псам капіталізму.

Ми приїхали до Гамбургу 4 серпня, а 5 серпня група наших ударників була свідками такої дуже звичайної картини для сучасної Німеччини. Проходячи вулицею, де є гнітючий і де звичайно збираються робітники та комуністи, раптом бачимо: з'являється кілька сот райхсбанерівців (напіввійськова соціаль-фашистська організація), що струнко маршували вулицею, і з гумовими палицями нападає на робітників. Чоловіка 30 дуже побили, деяких смертельно. І коли комуністи

організували робітників навколо навколишніх робітничих районів і, відповідаючи на провокацію та биття, розгромили соціаль-фашистську пивницю, — на сцену виступає поліція, що мовчки спостерігала, як били беззбройних робітників, але не могла стерпіти, коли ці робітники без зброї зорганізували відсіч фашистським бандам. У наслідок знову били робітників.

Але, на цьому це не закінчилося. Ми бачили, як били робітників б-числа в різних районах Гамбурга, а надто на біржах праці, де надто рельєфно і яксравно виступають усі "принади" капіталізму.

І ось, коли на одній біржі з'явилася бригада соціаль-демократів з значками — райхсбанера, роздратовані безробітні, щоб помститися за катування робітників, побили й викинули з біржі праці цих соціаль-фашистів. Поліція, що втручалася, теж зазнала належної відсічі, і кількох поліцаїв голодний натовп побив смертельно. Коли за деякий час прибули чималі

поліційні сили, то на біржі праці нікого вже не було. В наслідок прокотилися Гамбургом сотні арештів та катування робітників. Наші ударники вже 7 числа бачили, як метушилися по Гамбурзі поліційні автомобілі, як ці пси вели заарештованих, закровавлених робітників та робітниць, як шалено накидалися вони на всякого робітника, що його вважали за комуніста. Усе, що ми бачили тут, ніколи не випаде з нашої пам'яті. Найстаріші з нас пригадали сумні роки царату. Але сучасна Німеччина з її катуваннями робітників випередила навіть царат.

Усе це свідчить про надзвичайно напружені обставини в Німеччині. Капіталісти вживають останніх репресивних заходів, щоб залізати робітників і стримати їх від революційних виступів. Водночас, усе це свідчить, що дедалі зростає бойова, революційно-класова самосвідомість німецьких робітників, що зростає відсіч революційних робітників ворогові. Це, нарешті, свідчить, що німецькі пролетарі всі великою масою стають під бойові прапори німецької компартії. Справді, минулого року гамбургська парторганізація налічувала 11,000 чол., а цього року, — вже 28,000. Характеристично, як зростає компартія по місяцях. У квітні прийнято 1,500 чол., у травні — 1,530, червні — 2,130, і в липні — 2,830 чол. Рівнобіжно зростає число соціаль-демократичних робітників, що, пориваючи з соціал-фашизмом, вступають до компартії.

Це загальне зростання комуністичного руху, ми, ударники радянської країни, почували в Гамбурзі, раз-у-раз. Як радо зустрічали нас гамбургські ро-

бітники! В кожному погляді, в кожному незрозумілому слові було стільки широго й гарячого почуття до радянських робітників, що часом непотрібні були слова, щоб висловити це почуття. Ми ніколи не забудемо днів нашого перебування в Гамбурзі; ми не забудемо, як зворушливо проводили нас гамбургські робітники. Треба зважити, що на час нашого від'їзду припали саме численні арешти й биття гамбургських пролетарів. Не зважаючи на це, гамбургські робітники та комунари перед носом численних поліцаїв та шпигунів розгорнули червоний бойовий прапор, і довго, стоячи на березі, проводили нас охликами на честь радянських робітників, на честь світової пролетарської революції. Коли ми проїздили Ельбою, в чотирьох місцях нас проводили жа вітали з червоними прапорами наші друзі. Довго не стихав бойовий клич німецьких пролетарів, що закликав до боротьби і перемоги: "Рот Фронт!"

Ні, ми ніколи не забудемо всього, що бачили у Гамбурзі. Нас обвіяв подих пролетарської революції. Швидкими кроками наближається пролетарська революція в Німеччині. Вона переможе.

УДАРНИКИ З ТЕПЛОХОДУ "УКРАЇНА": Капан (МІЗ), Грін (Кутузіна), Мірошніченко (Будинський завод), Карпунін (з. м. Томського), Драненко (Тінківка), Полкоз (Дніпровське держпароходство), Зміїв (Дебальцеве), Шарев (Пінасьєв, зав. м. Добродєєва), Тюрніа (2 токталюва), Огородник (Вокзал був. Київ), Ліник (зав. Дон сода), Широкий (з. м. Лейна), Фогель (ДІЗ), Михайлович (друж. ім. Петровського), Немидх ("Комуніст").

ПОРОБЛЕНО КРОКИ ДО ПРОГОЛОШЕННЯ МАНДЖУРІЇ РЕСПУБЛІКОЮ

ТОКІО, Японія, 28 вересня. (А.П.) — Делегати новинарської агенції Рейо з Мукден доносять сьогодні, що в Манчжурії пороблено вже перші кроки до проголошення її республікою, незалежною від властивого Китаю. В тій цілі сформовано вже тимчасовий уряд для провінції Кірін.

Одночасно японський уряд заперечив, що він мав на цілі зробити якийсь політичний переворот в Манчжурії через заляття міст здовж Південно-Манджурської Залізничної лінії. Так само не мав він ніяких територіальних амбіцій у своїй акції проти Манчжурії і

на доказ цього японський уряд заявив, що відтгне своє військо з окупованої території. Чан Цю-Лян, 30-літній губернатор Манджурії, лежить хороні в шпиталі в Пейпін від кількох тижнів. З його відсутності хочуть скористати манджурські змовники і усунути його від влади в Манджурії, якої простір вносить 363,610 квадратних миль з населенням від 25 до 30 мільйонів осіб. В дещі говориться, що генерал Сі Ся, бувшого шефа провінціальної армії в Кіріноу, назначено губернатором Кіріноу, вибрано кабінет і комішнера поліції.

ЮХИМ ЗОРЯ

ЗАЛІЗНЕ ПАВУТИННЯ

(Продовження.)

Десь недалеко соціо кумка-ли жаби, загавкали собаки. Цей імпровізований концерт друтував Шпалау.

Тихо відчинили двері, він увійшов до вагона. Бляшаний чорним курном вивернувся долі. Петро примував до мети.

Спокоханий місяць на хвилину осяв блискучу смугу криш в руках Шпала й, ніби не хочучи бути за свідка убивства, ганебно дезертував.

На обличчі в месника своєрідно спелелось помста, жалощі, рішучість і любов.

Бляшаний дихав хрипким диханням хворого на невинний бронхіт, абож як людина, яка удає, що спить.

Цю мить, коли кожний шерк ноги міг сполохнути сплячого, Шпала ступав м'яко, як по болю.

Ще один крок, один рух... Несподівано Петро зачепився ключа. Ключ упав на підлогу з стуком, що видався гуркотом пневматичного молота.

Шпала мимохіть збенетежився й швидко сховав фінку — рух дитини, що ховає від зай-

ливого батька випадково розбиту циячку.

Бляшаний прокинувся. Чи побачив він зброю?... На суворому, наче з бронзи обличчі нічого б не прочитав нічого. Він солодко потягнувся, аж у кістках залускотіло й сонним рухом сновиди підвівся з підлоги.

Що там упало?... Та лягай вже спати.

— Я підю... не хочу...

Він скидався на собаку, що мало не вквис перехожего за літку, але наляканий почав чимдужче тікати.

Петро п'яною ходою вийшов з вагона. Він вирішив зачекати аж до ранку, а коли повернеться Чернай — розповісти йому. А там допит... розстріля.

Коротенька ніч швидко летіла назустріч світанкові.

УТЕЧА.

Червневий день неохоче підводився з туману й туману, який владно знес над низинами. Він, колываючись, здіймався вгору, нестримною повинно метнувся геть навкруги і, мов дим із велетенських печей, си-

нявими волохатими струмками нлів до вобачи.

Петро завернув до Корчівської церкви на вінчання; ледве протиснувся до вітаря; глянув на молодю — і мало не зомлів: Текля.

— Це ти сказала братові, що я пішов до Скакоудба? — Ей-бо, не я. Карпо сам підслухав.

Текля, впавши навколішки, христілася і біла покони перед вітарем.

Раптом Петро скинув оком на молодого. "Хто це?... Бляшаний?! Смерть йому! Петро взяв рушницю.

В церкві — сполох.

Бляшаний побіг до дверей. А Петро за ним. Впав у провалля, забився...

Шпала розплащив очі. Обміркувавши всі обставини, Шпала прийшов до висновку, що Бляшаний визволив в'язнів з дозволу Галяйка, щоб мати змогу понасти на панцерник.

Петро набомє з гармати лєтєв до комісара.

Чернай великими нервовими кроками ходив з кутка в кутку вагона.

На столі коло телефонної рурки лежали жужом папери. Повітову малу, плян й листувничого удару.

— Бляшаний утік. Перед тим нагєть покрав документи...

— Чернай уже приїхав, тебе кликав, — гукнув Гудко уже навіздогін.

Лише тепер, коли машиніст ізник, Петро багато дечого зрозумів. Він пригадав, як Галяйка кинув його й Скакоудбу в льох, а згодом і Бляшаного, як останній одразу ж організував утечу.

Обміркувавши всі обставини, Шпала прийшов до висновку, що Бляшаний визволив в'язнів з дозволу Галяйка, щоб мати змогу понасти на панцерник.

Петро набомє з гармати лєтєв до комісара.

Чернай великими нервовими кроками ходив з кутка в кутку вагона.

На столі коло телефонної рурки лежали жужом папери. Повітову малу, плян й листувничого удару.

В уяві, немов щось загадкоє й незрозуміле, промайнуло — вагон... фінка... ключ... Він хутенько підвівся.

Його думки вже не паішли помстою, як учора, вже не текли рівним струмочком, а кри-вувками.

"А може він не винний?" — цей сумнів гостро стис серце. Враз несподівано йому перетав дорогу збурений Гудко.

школяра-збитошника, який нагєть такого, що аж самому моторошно.

Чердай рвучко підійшов до дверей.

— Машиніст чкурнув. Викрав усе. Тепер нас будуть дутити, і в хвіст і в гриву.

Комісарові погляди аж пекали Шпалау, наче замість очей на нього дивилися сліпучі електро-лампи.

— Бандити будуть наступати. Треба зруйнувати міст і розібрати рейки на тридцять верств. Бери шість хлопців — гайда. Та щоб недовго, ма-терій його штани... — наказував Чернай.

Іздрі йому ширились, як на подюванні, а лівий куток верхньої губи конвульсійно сипався.

Шпала зник з-перед очей суворого комісара швидше за соломину, підхоплену вітром. Довго ще він відчував на собі погляд сїрих, пронизливих очей...

У ЛІСИ.

О, ліси, ліси! Велічні, суворі, войовничі, зрадливі...

Кого тільки не ховали ви в своїх нестрах — червоних, білих, зелених; і ясного дня, і темної ночі, коли й місяць бо-гється заглядати до вас — таєм

ничих та гомінких.

Войовничі, зрадливі ліси.

Скільки молодих, літніх і си-вих вояків навіки заснуло на вашій зеленій постелі, скільки негмамовної крові пролялось на ваших килимах під тихий, безжурний шелест листя.

Нічної доби я слухаю ваші розмови й спогоди, а вдень но-туго, оспівую вашу сувору за-думливу велич.

О, ліси, ліси! Удосвіта Шпала з п'ятьма червоноармійцями йшов лісом близько залізничі. Він познайомився з околицими лісами ще змалечку, і тому був за не-замінного провідцю.

Він немов отупів з незвичних болєсних думок: коли губка до-сить напилася води, — на неї можна виляти цілу річку, не додавши ani грама до її воло-гости.

Шпала хотів виправдати на-ді комісара, учинити якийсь героїський подвиг. Найкраще висадити в повітря місток. Це надовго загальмує наступ во-рогів на залізницю: відремон-тувати місток, як на ті часи — справа складна.

Червоноармійці дісталися за-лізничі. Ліворуч — як камінцем кинути — місток.

Шпала, залишивши товари-шів, взяв "лимонку", ключа,

шрубелю й — в дорогу.

Немов гонач, він плазував високою травою до висипу. Чи охороняють залізницю?

Аж нараз... Що це? Щось за-охкало здалека.

Шпала вийняв револьвера. Сховався за березу.

"Колі це бандити — буде гар-яче діло".

Чути було сфукіт, машинний гамір, дим вставав жукелем із труби, — на узвіз їхав панцер-ник — безперечно ворожий.

Ясна течія думок скаламути-лася. Аж нараз на обличчі лягла широка усмішка.

Шпала побіг позад залізнь-цею, до маленького схилу.

Спиритно розібрав колю. Нав-мисне забув на рейці ключа, а тоді що духу полетів до то-варішів.

— Ну, братики... Іде панцер-ник. Я розібрав рейки. Банди-ти неодмінно зупиняться. Гай-да під місток. Заб'єм клинка під панцерника.

— Що, големи руками загра-бастаємо! — додав вічний жар-тівник Моторний — неповорот-ний хлопчина з кирпатим носом і заячою губою.

Скоро червоноармійці похо-вались під місток. Петро впрі-в — хоч викрути; він скожорби-вився під прямокутнів злеж-нем. (Далі буде.)